

Rudens nāk ar maizi

Starptautiskajos folkloras svētkos «Rudynōji», kas Miķeļdienā un tai sekojošajā svētdienā notika Aglonā un Līvānos, piedalījās 20 folkloras kopas no Preiļu un citiem Latgales rajoniem, kā arī no Ventspils, Kokneses, Ogres un Lietuvas. Preiļu rajonu pārstāvēja Preiļu Valsts ģimnāzijas kopa «Rūtoj», Līvānu folkloras kopa «Ceiruleits», «Turki» (Līvānu novada Turku pagasts), «Dzeipurs» (Vārkavas novada Arendole), «Mūderniki» (Preiļu novads), «Rūžupeite» (Līvānu novada Rožupes pagasts), «Jumalāni» (Riebiņu novads) «Žubeite», «Volyudzeite» un «Vecvārkava» (Vārkavas novads). Svētku dalībnieku pulkā bija arī krievu folkloras kopas «Dodola», «Bariņa», «Kalinuška».

Kā informēja Dienvidlatgales folkloras kopu koordinatore, Līvānu 1. vidusskolas skolotāja Anna Kārkle, ikgadējie folkloras svētki «Rudynōji» kļuvuši par tradīciju un notika jau astoto reizi. Šogad tuvus un tālus ciemiņus ar rudzu vārpu sauju un Aglonas maiznīcas jumiša kukulīti uzņēma Aglonas Maizes muzeja vadītāja Vija Ancāne. Folkloras svētki sākās ar dievkalpojumu Aglonas bazilikā, kurp visi devās krāšņā gājienā, dūdu, bungu un akordeonu skaņu pavaldībā.

Pēc svētbriža Maizes muzeja pagalmā radošajās darbnīcās «Pa kukulīša gājām» folkloras kopas dziedot un dejojot parādīja maizes tapšanas ceļu no rudzu druvās līdz pat ceplim. Ikviens varēja izmēģināt sprīguļa cilāšanu un rijas kulšanu. Rudzu maizes rīka dod spēku ikdienā, bet svētku dienā var panākoties, uz tās klājot medus kārtu. Medus labi glabājams atbilstošos podos, tāpēc medus podu meistarošanas darbnīcā keramiķu Olgas un Valda Pauliņu vadībā tika virpoti milzīgi podi ar divām osām. Savukārt skalū grozu darināšanas darbnīcā varēja iemācīties grozu veidošanu.

Turpinājums 6. lappusē

● Mazais Jumišis no Riebiņu folkloras kopas «Jumalāni» ar svaigi ceptu maizes klaipu plaši izskanējušajos svētkos «Rudynōji» simbolizēja bagātību un pārticību, rudenim nākot sētiņā un graudus berot klētiņā.

Rudens nāk ar maizi

Sākums 1. lappusē

Skalu grozos agrāk pēc lauka novākšanas tika savāktas vārpas. Visiem patika piedalīties Maizes gudrību darbnīcā, sacenšoties tautsdziesmu, mīklu, pasaku, ticējumu stāstīšanā par maizi. Koknesieši, piemēram, zināja 100 maizes gudrības, toties ansamblis «Vecvārķava» paspīdēja ar asprātīgām mīklām.

Svētku dalībniekiem bija iespēja pasēdēt pie saimes galda Maizes muzejā un paklausīties Vijas Ancānes stāstījumā «Nu gryudeņa da maizeitei» un aplūkot maizes cepšanai vajadzīgās iekārtas — abras, dzirnakmeņus, maizes lizes, graudu un miltu siekus, kā arī pamēģināt tos darbībā. Svētku dalībnieki gan grūda graudus pietā, gan mīcīja mīklu, katra folkloras kopa piedalījās kliņģera cepšanā. Mājas saimnieki bija gādājuši arī par pusdienu mielastu, kur varēja izbaudīt dažādas rudens garšas un smaržas.

Uz garā maizes degustācijas galda ar savas produkcijas klāstu iepazīstināja lielākās Latvijas maiznīcas — SIA «Fazer maiznīca «Druva»», akciju sabiedrība «Hanzas maiznīca», «Vecā maiznīca», «Maiznīca «Dinella», kā arī Aglonas maiznīca.

Dienas otrajā pusē svētku viesi uz kopīgu vakarēšanu pulcējās Aglonas tautas namā. Galdā tika likta līdzī ņemtā maize — katram

no savas puses. Tika godinātas arī cepējas, kas stāstīja savus maizes stāstus, katra saņēma sponsoru un atbalstītāju sagādātās balvas. Īpaši skaisti noformēti bija krievu folkloras kopu pīrāgi. Maizes cepējas saņēma «Rīgas dzirnavnieka», Preiļu lauku konsultāciju biroja, Preiļu rajona zemnieku apvienības un Zemnieku savienības Preiļu nodaļas balvas.

Otrajā dienā svētki turpinājās Līvānos, rudenim veltot rotaļas un spēles. Uz rotaļām naskākās bija folkloras kopas «Ceiruleits», «Rūžupeite», kā arī «Vēlava», «Rotaļnieks» no Ventspils. Kopā ar rotaļniekiem darbojās Terēzija Rubene, rudens rakstus palīdzēja apgūt Žanna Vilcāne. Latgales mākslas un amatniecības centrā tālie viesi iepazīnās ar Latgales kultūrvēsturisko mantojumu. Svētku dalībnieki apguva arī lietuviešu un krievu rudens svēšanas tradīcijas.

Par svētku noformējumu bija parūpējusies Alla Grineviča.

Starptautiskos folkloras svētkus «Rudynōji» atbalstīja Valsts Kultūrkapitāla fonds.

Kopskaitā svētkos piedalījās vairāk nekā 300 dalībnieki.

Kas maizei ar pirkstu baksta, tas Laimai aci dur.

Kad kukulīti krāsni laiž, tam jāuzvelk Krusta zīmi, lai svētki būtu.

Latviešu tautas ticējumi

● Ar lielu interesi svētku «Rudynōji» dalībnieki noklausījās Aglonas maizes cepējas Emilijas Egles stāstīto.